

Háparako
Stichting

JAARVERSLAG 2008

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Activiteiten in Nederland	3
2.1	Goedereninzameling	3
2.2	Transporten.....	3
2.3	Publiciteit en subsidieaanvragen	3
3	Activiteiten in Burkina Faso	4
3.1	Overhead	4
3.2	Fietsenwerkplaats.....	5
3.3	Elektrotechniekwerkplaats	5
3.4	Laswerkplaats	5
3.5	Metaalbewerkingwerkplaats	6
3.6	Vrachtwagen	6
3.7	Zeepmakerij	6
3.8	Olieperserij.....	6
3.9	Cash4cashu	7
3.10	Opzetten structuur.....	7
4	Financiële verantwoording	8
4.1	Balans Burkina Faso	8
4.2	Geïntegreerde balans Nederland – Burkina Faso	8
5	Samenvatting	9
5.1	Input	9
5.2	Output.....	9
5.3	Effecten op de doelgroep	9
5.4	Aanbevelingen voor 2009	10

Bijlagen:

- I Financieel overzicht Burkina Faso
- II Geïntegreerd financieel overzicht Nederland – Burkina Faso

1 Inleiding

Vanaf augustus 2007 is de fietsenaanvoer van de milieudienst Groningen aan Háparako weer op gang gekomen, hoewel met onderbrekingen. Begin 2008 zijn er twee vrachtwagens gekocht, een DAF 1900 en een MAN diesel. In maart bleken er echter nog niet genoeg goederen, vooral fietsen, om beide te vullen. Om die reden is slechts de DAF 1900 verscheept. De MAN diesel mocht gelukkig op het terrein van het ARCG blijven staan. Dat vergemakkelijkte de taken van de vrijwilligers die de goederen inzamelen en de vrachtwagens laden voor transport.

In januari is door de stichtingen Kinderen in Kouabri en Háparako een gezamenlijk projectvoorstel ingediend bij Wilde Ganzen voor de bouw van een vrouw- en kindcentrum. In dit centrum zullen opleidingsfaciliteiten voor vrouwen gecreëerd worden. Tevens zal er een kinderdagverblijf gebouwd worden, waar de kinderen van de vrouwen die op het project werken of in opleiding zijn, opgevangen worden.

Wilde Ganzen heeft het gezamenlijke projectvoorstel in mei gehonoreerd en ruim €41.000 overgemaakt naar de bankrekening van Fondation Haparako in Burkina Faso.

In mei was het echter te laat om nog met dit grote bouwproject te beginnen, omdat zowel de meester-metselaars als de potentiële leerlingen dan al op de velden werken om die voor te bereiden op de komst van de regentijd. Om die reden is besloten begin van de bouw uit te stellen tot na de oogsttijd. Er is uitstel gevraagd aan Wilde Ganzen en die hebben ons uitstel verleend tot februari 2010.

Voor Fondation Haparako was 2008 een redelijk rustig jaar. De werkplaatsen functioneren goed en de leerlingen maken gestaag vorderingen. De twee vrouwen van het secretariaat hebben de administratie nu helemaal onder de knie en dankzij hun strenge houding lopen de verkopen op krediet niet langer op. Het blijft echter een probleem om de uitstaande kredieten te innen.

Sinds hij in oktober 2007 een officiële waarschuwing heeft gekregen, wegens zijn rol tijdens de arbeidsonlusten dat jaar, heeft de bedrijfsleider Konaté Venance zijn armen laten hangen. Hij heeft het project op zijn beloop gelaten, nam geen enkel initiatief meer en ventileerde zijn ongenoegen met luide stem. Voor Sigrun was zijn gedrag de laatste druppel en Konaté Venance is, in samenspraak met de voorzitter van de Adviesraad, uit de directie gezet. Hij is in mei gedegradeerd naar chauffeur en PR verantwoordelijke. Hij is vervangen door Sama Michel, die tevens deel uitmaakt van de Adviesraad. Michel is een gepensioneerde prefect, die alle ins en outs van de bureaucratie van Burkina Faso kent.

Ook de in 2007 nieuw aangenomen wacht voor de cashewplantage Habou Noë, is ontslagen. Wegens het ontbreken van aansturing en leiding heeft Noë er met de pet naar gegooid, met als gevolg dat van de 1200 boompjes die we in 2007 geplant hadden maar een handje vol overleefd had. Noë is terstond na aankomst van Sigrun in maart ontslagen en vervangen door Sama Zackaria. Zackaria heeft een leerwerktraject doorlopen op een landbouwproject in Orodara, ten zuiden van Bobo-Dioulasso. Zackaria is met zijn vrouw ingetrokken in het wachthuisje en wijdt zich met hart en ziel aan de plantage. In 2008 heeft hij ruim 550 nieuwe boompjes geplant, die hij overigens zelf opgekweekt heeft uit nootjes.

In de maand april hebben vier chefs stage gelopen in respectievelijk Dédougou, Tionkuy, Bobo-Dioulasso en Ouagadougou.

Nikiéma Jean, de ontslagen chef metaalbewerking, had een rechtszaak tegen Háparako aangespannen om schadevergoeding te eisen. Die rechtszaak diende in maart bij het arbeidsgeschillenparket in Koudougou en de rechters hebben de eis afgewezen.

2 Activiteiten in Nederland

2.1 Goedereninzameling

Zoals vermeld in het jaarverslag van 2007 is de fietsenaanvoer vanuit de milieudienst Groningen vanaf het aantreden van de nieuwe directeur stil komen te staan. Er werd een reorganisatie doorgevoerd, waar geen rekening gehouden werd met de positie van Háparako. Háparako had met de voorgaande directeur een afspraak, die gesteund werd door de bedrijfsleider Frits van der Werff van het ARCG, waarbij geregeld was dat alle fietsen die uit de binnenstad geknipt werden eerst bij Háparako aangeboden werden voordat ze de shredder gingen. Door communicatieproblemen is daar een kink in de kabel gekomen en hebben we bijna een jaar geen fietsen aangeleverd gekregen.

In augustus 2008 heeft Sigrun na vele telefoontjes eindelijk die fietsenstroom weer opgang gekregen. De milieudienst zag gelukkig in dat er niet zomaar van gemaakte afspraken afgeweken kon worden.

Onze vrijwilligers Hein Lange, Albert Faber en Henk Everts hebben zich gelukkig niet laten ontmoedigen en zijn met volle inzet doorgegaan met het verzamelen van allerlei materialen.

De familie Houwelingen uit Lekkerkerk had een prachtige hoeveelheid kinderkleren verzameld; een dozijn dozen met zo goed als nieuwe baby- en peuterkleertjes.

2.2 Transporten

In februari zijn twee vrachtwagens gekocht, een DAF 1900 en een MAN, maar helaas was er niet genoeg materiaal om ze allebei te vullen, gezien de gestokte toevoer van fietsen. Vanwege het tekort aan materiaal in Burkina Faso is toen besloten niet te wachten tot beide vrachtwagens vol zouden zijn en is de DAF 1900 verscheept.

Het is het vermelden waard dat de verschepingskosten in de loop de jaren enorm gestegen zijn. In 2002 verscheepten we een vrachtwagen voor €175,= per meter lengte, dat was in 2008 al verhoogd naar ruim €275,= per meter lengte. Bovendien zijn de importkosten in Burkina Faso enorm gestegen. Daar wij onze goederen ook weer verkopen, hoewel binnen het kader van een ontwikkelingsproject, zijn we helaas niet vrijgesteld van importkosten. De machines die op het project blijven voor opleidingsdoelen zijn overigens wel vrijgesteld van import.

2.3 Publiciteit en subsidieaanvragen

Cash4cashu was ook in 2008 een succes. Via de website www.cash4cashu.nl zijn 154 boompjes geplant, daarnaast zijn er 12 via de bank betaald.

In het begin van 2007 is een samenwerking aangegaan met stichting "Geschenk met verhaal", een organisatie waar men terecht kan voor een cadeau waarmee tegelijkertijd een goed doel ondersteund wordt. "Geschenk met verhaal" doet de reclame, onderhoudt de contacten met de opdrachtgevers en draagt zorg voor het versturen van de certificaten. Wanneer er een cashewboom geplant wordt via www.geschenkmetverhaal.nl dan gaan er €3,00 van elke boom naar "Geschenk met verhaal". In 2008 zijn op die manier nog eens 600 boompjes geplant.

In 2008 is Háparako in samenwerking aangegaan met de Nederlandse stichting "Kinderen in Koubri (KiK)". Samen met KiK is een projectvoorstel voor een vrouwen centrum voorgesteld aan Wilde Ganzen. Het projectvoorstel behelsde de bouw van een vrouwen opleidingscentrum, bestaande uit een naai- en weefatelier, een textieldrukkerij en een ruimte waar groenten, fruit en vlees gedroogd worden. Daarnaast is er een kinderdagverblijf voorzien waar de kinderen van de vrouwen in opleiding opgevangen worden. Het kinderdagverblijf gaat verder dan alleen de kinderen opvangen

en voeden; ze zullen ook basisvaardigheden geleerd krijgen zodat ze beter voorbereid zijn voor de lagere school.

In de nabije toekomst zullen ook kinderen van vrouwen die niet op het project werken aangenomen worden.

Via KiK hebben we in mei een bedrag van ruim €41.000 gekregen van Wilde Ganzen(WG) ter realisering van dat vrouw- en kindcentrum.

In mei zijn alle bewoners van het platteland in Burkina Faso op hun velden bezig om die voor te bereiden voor de regentijd. Alle families leven dan in de periferie van het dorp en komen slechts in de weekenden thuis om te fourageren. Om die reden konden we na de ontvangst van het bedrag van WG niet meteen beginnen met de bouw van het vrouw- en kindcentrum. We moesten wachten tot na de oogsttijd.

Sigrun was in de periode februari – juni in Parako en zou pas in begin 2009 weer terugkeren. Om die reden zijn de bouwwerkzaamheden toen pas begonnen. Er is uitstel aangevraagd bij WG en die hebben dat uiteraard geaccepteerd.

3 Activiteiten in Burkina Faso

3.1 Overhead

Zoals in het jaarverslag 2007 beschreven stond was Sigrun genoodzaakt om in oktober van dat jaar naar Parako te vertrekken om een arbeidsonrust tot einde te brengen. Dat was toen gelukt – alle medewerkers gingen weer werken op zaterdag. Helaas moest de chef metaalbewerking, Nikièma Jean de Dieu, ontslagen worden omdat hij als enige alsnog weigerde op zaterdag te werken. Ondanks dat alles keurig afgehandeld was via de arbeidsinspectie, voelde Nikièma zich gerechtigd een rechtszaak tegen Fondation Haparako aan te spannen voor een schadevergoeding van ruim €3.000,=. Die rechtszaak diende in mei bij het arbeidsgeschillen Hof in Koudougou. Dankzij de kundige bijstand van Maître Kan Marie, lid van de adviesraad van Fondation Haparako, wees de rechtbank de eis van Nikièma af.

Konaté Venance, die als gevolg van de arbeidsonlusten in oktober 2007 een officiële waarschuwing had gekregen, was zo in zijn trots geraakt door die waarschuwing, dat hij sinds oktober 2007 volledig zijn handen terugtrok en het project op zijn beloop liet. Voor de werkplaatsen had dat niet zoveel gevolgen, want die worden gerund door professionals. De nieuw aangenomen wacht voor de cashewplantage, Habou Noë, kende het project echter nog niet en daarmee evenmin de arbeidsethos die zo langzamerhand gangbaar is geworden. Toen Sigrun in februari aankwam constateerde zij dat van de 1200 geplante boompjes er slechts een handvol over waren; het merendeel was verdord of opgegeten door het loslopende vee. Sigrun heeft prompt Noë vervangen door Sama Zackaria, een jonge man die een leerwerktraject doorlopen had op een landbouwproject in Orodora, ten zuiden van Bobo-Dioulasso. Zackaria is prompt ingetrokken in het wachthuisje met zijn vrouw en kind en is meteen begonnen met het opkweken van cashewboompjes uit nootjes. In juli – augustus heeft hij 550 nieuwe boompjes geplant en wijdt zich met hart en ziel aan de plantage. Hij irrigeert ze elke ochtend samen met zijn vrouw en als er een boompje crepeert, dan vervangt hij het met een met een van zijn nieuwe zaailingen.

De nalatige houding van Konaté Venance, als gevolg van de officiële waarschuwing in oktober 2007, was voor Sigrun de druppel. Er waren als zoveel zaken voorgevallen die niet door de beugel konden dat zij uiteindelijk besloten heeft Venance uit het bestuur te zetten. In samenhang met de adviesraad van Haparako is besloten Venance te degraderen tot chauffeur. Daarnaast zou jij ook de PR voor het project doen, maar daar is helaas nooit iets van terecht gekomen.

Konaté Venance is vervangen door Sama Michel, die op zijn beurt weer Konaté Mathias vervangen had in de adviesraad. Sinds mei 2008 is Sama Michel dus de vicepresident van Fondation Haparako en is sindsdien dagelijks op het project.

In de maand april hebben een aantal chefs trainingen gevolgd: Coulibaly Karafa, chef fietsenwerkplaats heeft een maand stage gelopen bij een brommerreparateur in Dédougou; Tiahoun Bernard, chef metaalbewerking, heeft een maand stage gelopen bij een gerenommeerde werkplaats in Bobo-Dioulasso; Sama Isai, chef lassen, heeft stage gelopen bij de paters van Tionkuy en Paré Achilles heeft een maand stage gelopen in Ouagadougou om zich verder te bekwamen in de reparatie van televisies en printers.

3.2 Fietsenwerkplaats

De fietsenwerkplaats, onder leiding van Coulibaly Karafa, draait goed. Sinds april 2007 heeft Karafa vier leerlingen: Herman, Kako, Yawa en Lowotien. De vijfde die zich in 2007 aangemeld had, Emanuel, is ermee gestopt.

Aan kleine reparaties heeft de fietsenwerkplaats voor een bedrag van 28.300 CFA (€43,14) omgezet. Dit bedrag is beduidend lager dan dat van 2007. Daarentegen zijn er vanuit het fietsenmagazijn, dat beheerd wordt door Nignan Florence, voor een bedrag van 155.800 CFA (€237,50) aan onderdelen verkocht.

3.3 Elektrotechniekwerkplaats

De elektrotechniekwerkplaats, onder leiding van Paré Achilles, draait ook in 2008 goed. Eind 2008 is er een tweede leerling toegevoegd aan de elektrotechniekwerkplaats; Sama Corantin. Corantin heeft de lagere school afgemaakt en is zeer leergierig. Bovendien voelt hij zich voor geen klusje te goed, wanneer nodig helpt hij zijn nieuwe collega's.

Haparako heeft twee computers verkocht en geïnstalleerd op het politiebureau in Dédougou en we doen tevens het onderhoud. Dit levert uiteraard enorme goodwill op voor ons project. Al met al heeft de elektrotechniekwerkplaats een goed jaar gedraaid, na aftrek van alle kosten voor materialen en salarissen, resteert een winst van 2.428.820 CFA (€3.702,47).

Door de hoge brandstofprijzen zijn we nog steeds genoodzaakt om de zogenaamde "journée continue" in te voeren. Dit komt erop neer dat er van 8:00 tot 15:00 uur gewerkt wordt, in plaats van tot het eind van de dag met een middagpauze. Om die reden staat de generator dus maar enkele uren per dag te draaien, helaas te weinig uren om een accu goed op te laden. Dat is terug te vinden in de inkomsten van de oplaadservice, die in 2008 slecht 5.400 FCFA (€8,23) opleverde.

3.4 Laswerkplaats

De laswerkplaats, onder leiding van Sama Isai, functioneert goed. Hoewel het merendeel van de werkzaamheden van de laswerkplaats voor *Fondation Haparako* zelf zijn, komen beetje bij beetje externe opdrachten binnen. Werd er in 2007 nog een kleine winst gemaakt, in 2008 is er een klein verlies geleden. Wanneer alle kosten voor materialen en salarissen afgetrokken worden van de omzet, resteert een klein verlies van 33.725 CFA (€51,41). Hierin is het bedrag voor kleine werkzaamheden voor de bevolking, zoals het lassen van ezelskarren, kruiwagens etc., van 176.525 CFA (€269,09) verdisconteerd.

De twee leerlingen Konaté Pamou en Zanou Sékou die in 2007 afgezwaaid waren en waarvoor Haparako een stageplaats in Dédougou geregeld had, hebben niet lang gebruik gemaakt van deze mogelijkheid om zich verder te bekwamen. Al na anderhalve maand gaven zij er de brui aan.

De twee leerlingen Bombiri Leger en Sama Zaché maken goede vorderingen. Beide zijn harde werkers en ook zij helpen hun collega's wanneer het nodig is.

3.5 Metaalbewerkingwerkplaats

Eind 2007 werd de chef Nikiéma Jean de Dieu ontslagen, omdat hij achter de arbeidsonlusten van dat jaar zat. Een van zijn leerlingen Tiahoun Bernard heeft hem toen opgevolgd als chef. Omdat de metaalbewerkingwerkplaats sinds het begin alleen maar verlies geleden heeft, is besloten te wachten met het aannemen van leerlingen totdat de financiële situatie dat toelaat. Bernard heeft in 2008 een aantal keren stage gelopen bij een gerenommeerde werkplaats in Bobo-Dioulasso.

De metaalbewerkingwerkplaats heeft over 2008 wederom een groot verlies geleden van 786.299 FCFA (€1.198,63). Dat is Bernard moeilijk aan te rekenen, want hij nog vrij jong en heeft het statuut niet om bijvoorbeeld met de SOFITEX te onderhandelen.

3.6 Vrachtwagen

De vrachtwagen heeft in 2008 wederom positief gedraaid, met een winst van 1.006.140 CFA (€1.533,75). Na aankomst van de nieuwe DAF 1900 is de oude vrachtwagen in de verkoop gegaan en hebben we de nieuwe voor het project behouden. Dat is een van de redenen van de grotere winst, aangezien er minder uitgaven waren voor reparaties en banden.

3.7 Zeepmakerij

Ook 2008 was een rampzalig jaar voor de zeepmakerij. Wederom was er een tekort aan "beurre de karité", waardoor de zeepmakerij de eerste 9 maanden van 2008 stil gelegen heeft. Om dit probleem in de toekomst te voorkomen is er besloten dat de vrouwen van de zeepmakerij zelf "beurre de karité" gaan maken. Vanaf augustus zijn kariténoten ingekocht en opgeslagen in het zeepmagazijn. Al naar gelang de behoefte maken de vrouwen daar nu zelf boter van en vanaf september is de zeepverkoop weer op gang gekomen. De hoeveelheid noten die ingekocht zijn zal voldoende zijn tot na de volgende regentijd in 2009. Ondanks de goede verkopen in de laatste vier maanden van 2008, is er toch een flink verlies geleden van 947.818 FCFA (€1.444,84). Hierbij moet worden aangetekend dat de voorraden tevens voor 2009 zijn aangelegd.

Wanneer de olieperserij niet werkt, helpen de vrouwen die daar werken mee met de zeepmakerij en dan vooral de productie van "beurre de karité". De chef van de olieperserij, Zerbo Abdraman, heeft tijdelijk de functie van chef zeepmakerij op zich genomen.

3.8 Olieperserij

In 2008 is de verkoop van katoenzaden door de SOFITEX gereguleerd. Kon je voorheen nog direct bij de SOFITEX katoenzaden kopen, vanaf 2008 is er een vakvereniging van olieproducenten opgericht, waar je verplicht lid van moet zijn. Het was lang onduidelijk hoe dat allemaal in zijn werk ging; het lukte chef Zerbo niet om toestemming te krijgen lid te worden. Pas na aankomst van Sigrun in 2009 is dat gelukt. Gelukkig konden we in januari 2008 10 ton katoenzaden onderhands kopen van een boer die ze niet meer nodig had. Dankzij die 10 ton heeft de olieperserij gedurende de maanden februari – april kunnen draaien. Zodoende was er weer olie voor de zeepmakerij. Tevens is het droge residu, de zogenaamde "tourteaux" aan veehouders verkocht. De resterende maanden heeft het personeel van de olieperserij meegeholpen bij de zeepmakerij.

Het raffinagesysteem dat we in 2007 begonnen waren te bouwen was in 2008 nog steeds niet af. Ouedraogo Salame, die het werk aangenomen had, is na zijn ongeluk niet meer teruggekomen. Hij had echter wel al zijn, nog uitstaande, geld opgenomen om zijn ziekenhuiskosten te betalen. Zelfs na veel aandringen wilde hij zijn werk niet afmaken. Na wat rondvragen bleek Háparako niet de enige gedupeerde van deze man. We zijn feitelijk genept.

Om toch uiteindelijk de toestemming van het ministerie te krijgen om consumptieolie te produceren, is in juni besloten het raffinagesysteem af te laten bouwen door iemand anders. Dat was in september een feit. Er zal alle moeite gedaan worden om de extra kosten te verhalen op Ouedraogo Salame.

Ondanks de vele tegenvallers zijn de verliezen redelijk beperkt gebleven tot 363.809 FCFA (€554,59). In 2009 zal bekeken moeten worden hoe het lidmaatschap van de vereniging van olieproducenten onze olieperserij weer draaiende kan krijgen. Nu ook het raffinagesysteem functioneel is, zal in 2009 tevens een officiële aanvraag bij het ministerie gelegd worden om toestemming te verkrijgen voor de productie en verkoop van consumptieolie.

3.9 Cash4cashu

Zoals in paragraaf 3.1 beschreven is, heeft de wach Habou Noë er met de pet naar gegooid. Ook het gebrek aan aansturing en leiding van de bedrijfsleider Konaté Venance is hier debet aan. Noë is in maart vervangen door Sama Zackaria. Zackaria is een jonge man die een leerwerktraject doorlopen heeft op een landbouwproject in Orodora, ten zuiden van Bobo-Dioulasso. Zackaria is prompt ingetrokken in het wachthuisje met

zijn vrouw en kind en is meteen begonnen met het opkweken van cashewboompjes uit nootjes. In juli – augustus heeft hij 550 nieuwe boompjes geplant en wijdt zich met hart en ziel aan de plantage. Hij irrigeert ze elke ochtend samen met zijn vrouw en als er een boompje crepeert, dan vervangt hij het met een met een van zijn nieuwe zaailingen. Zackaria en zijn vrouw zijn een goed team. Er is altijd een van hen op de plantage om het loslopende vee weg te jagen.

3.10 Opzetten structuur

De documenten voor de tenaamstelling van het projectterrein, die in 2007 opnieuw gemaakt zijn, hebben in 2008 een flink aantal bureaucratische stappen afgelegd. Eind 2008 zijn ze bij het kadaster in Bobo-Dioulasso gedeponneerd.

In 2003 heeft Sigrun een haalbaarheidsstudie gedaan naar de aanleg van elektriciteit in de vijf dorpen Soakuy, Nouna, Hapikuy, Passakongo en Massala. Die studie is destijds gepresenteerd aan het ministerie van energie. Daar is sindsdien niets meer van vernomen. In de daaropvolgende jaren heeft Sigrun, met behulp van Prof. L. Karsten, geprobeerd financiering in Nederland te krijgen, hetgeen niet gelukt is.

In oktober 2007 bleek die actie van 2003 toch gevolgen te hebben, want toen heeft het elektriciteitsbedrijf van Burkina Faso, de Sonabel, een inventarisatie gemaakt van waar wat voor soort aansluiting geplaatst kan worden. Bovendien is het project uitgebreid naar alle dorpen tussen Dédougou en Tougan. De planning was om eind 2008 te beginnen met het plaatsen van de elektriciteitspalen, maar dat is uitgesteld naar 2009.

Het equiperen van het boorgat dat in 2007 geboord is, met een onderwaterpomp en een waterreservoir is eveneens uitgesteld naar 2009. In het waterreservoir zal een automatisch vlotterstelsel geplaatst worden en om die reden prefereren we te wachten totdat de elektriciteitsvoorziening uit Dédougou komt.

4 Financiële verantwoording

4.1 Balans Burkina Faso

Het boekjaar 2008 is dankzij de subsidie van Wilde Ganzen afgesloten met een winst van ruim 19 miljoen FCFA (bijna €29.000). Deze winst is gerealiseerd dankzij de subsidie van Wilde Ganzen van ruim €41.000,=. Feitelijk hebben we in 2008 zwaar verlies geleden.

De grootste uitgavenposten zijn de importkosten van €4.553,53 en het afmaken van het raffinagesysteem voor de olieperserij van €3.319,25. Dit jaar is er verstandiger omgegaan met het wel of niet aanzetten van de generator, waardoor de brandstofkosten lager uitkomen dan in 2007, namelijk op €4.110,75. De importkosten voor de DAF 1900 zijn wederom gestegen naar een bedrag van €4.553,35. Doordat alle werknemers eind 2007 ingeschreven zijn bij de volksverzekering, is de werkgeversbijdrage meer dan verdubbeld, van ruim €500 naar €1.287,05

De omzetcijfers van zo goed als alle werkplaatsen zijn gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze omzetsdaling is gedeeltelijk te wijten aan materiaaltekort, maar vooral door gebrek van aansturing en leiding. Na aftrek van alle kosten voor materiaal, salarissen en geretoureerde goederen, is de winst van de fietsenwerkplaats €1.244,92, van de elektrotechniek-werkplaats €3.702,47 en van de diversen €1.513,03. De vrachtwagen heeft ook in 2008 wel goed gedraaid, met een winst van €1.533,75. Dit komt hoofdzakelijk door het vervangen van de oude vrachtwagen met de nieuwe die in mei uit NL gekomen is. De laswerkplaats heeft zo goed als quitte gedraaid met een klein verlies van €51,41 en metaalbewerkingwerkplaatsen heeft wederom verlies geleden, dit jaar voor €1.198,63. Wanneer de nieuwe chef Tiahoun Bernard wat beter ingewerkt is, zullen de inkomsten verbeteren.

De olieperserij laat een licht verlies zien van €554,59. De zeepmakerij heeft in 2008 wederom een verlies geboekt van €1.444,84.

De verkoop van de vrachtwagens was dit jaar teleurstellend en heeft slechts €2.301,83 opgeleverd.

De uitstaande kredieten zijn dit jaar voor de eerste keer licht gedaald tot €14.539,85. Er worden door de dames van het secretariaat geen nieuwe kredieten meer verstrekt. Het blijft echter moeilijk om de uitstaande kredieten te innen.

De voorschotten van €1.233,65 betreffen medewerkers van Háparako. Iedere medewerker mag een voorschot van drie maandsalarissen opnemen, dat dan in zes maanden terugbetaald wordt.

Was er in 2007 nog een kasoverschot van 413.243 CFA (€629,94), in 2008 was er een kastekort van 476.953 FCFA (€727,07).

De post "spaarkas" betreft een mogelijkheid die Háparako heeft gecreëerd voor medewerkers die kunnen sparen. Het bedrag dat in de spaarkas zit in 2008 is lager dan in 2007 omdat alle facturen van Ouedraogo Salame verdisconteerd zijn. Tevens heeft diegene die een aanbetaling voor de aankoop van een vrachtwagen zijn geld opgenomen. In totaal is er in 2008 een bedrag van €4.083,58 opgenomen uit de spaarkas en resteert nu €776,81.

4.2 Geïntegreerde balans Nederland – Burkina Faso

Rubriek 0:

105 Raffinagesysteem

Rubriek 1:

1400 De voorschotten van Sigrun aan de stichting zijn verder opgelopen tot €161.240,35

In 2008 is €12.625,50 aan donaties opgehaald. De subsidie van €41.638,28 van Wilde Ganzen, via stichting Kinderen in Koubri, zijn voor de bouw van het vrouw- en kindcentrum die in 2009 aan zal vangen.

5 Samenvatting

5.1 Input

De fietsenaanvoer in Groningen blijft een heikel punt. Door reorganisaties en miscommunicatie is die toevoer lange tijd gestokt. Halverwege 2008 is die weer met horten en stoten op gang gekomen.

Er is een transport naar Burkina Faso gerealiseerd, bestaande uit één DAF 1900 truck. De goederen bestonden hoofdzakelijk uit elektrische apparaten, diversen en enkele tientallen fietsen.

Van de 1200 cashewbomen die in 2007 geplant waren, was in 2008 nog maar een handjevol over. De wacht Habou Noë heeft zich niet aan de afspraken gehouden, gedeeltelijk wegens gebrek aan leiding van Konaté Venance. Noë is dit jaar vervangen door Sama Zackaria die zich, samen met zijn vrouw, met hart en ziel aan de boompjes wijdt.

In 2008 is door de stichting Háparako en Kinderen in Koubri een gezamenlijk projectvoorstel ingediend bij Wilde Ganzen voor de bouw van een vrouw- en kindcentrum. Die aanvraag is in mei gehonoreerd en er is een bedrag van €41.638,28 overgemaakt naar de rekening van Fondation Haparako in Dédougou. In mei was het al te laat om met de bouw te beginnen omdat iedereen al op de velden aan het werk was ter voorbereiding van de regentijd. Het aangevraagde uitstel is door Wilde Ganzen toegestaan.

Het dossier voor de tenaamstelling van het projectterrein ligt eind 2008 bij het kadaster in Bobo-Dioulasso.

5.2 Output

Er zijn opnieuw 550 cashewbomen geplant.

Er zijn twee nieuwe leerlingen aangenomen, een voor de elektrotechniekwerkplaats en een voor de lasserij.

Om het tekort aan “beurre de karité” op de markt te verhelpen, is besloten de boter zelf te maken. Er is in augustus en september voor ruim €1.500,= aan nootjes gekocht van de vrouwen uit de omliggende dorpen. Deze financiële injectie was uiteraard zeer welkom, vooral omdat die vlak voor het begin van het nieuwe schooljaar kwam.

Alle werkplaatsen functioneren goed, ondanks dat de omzetten lager uitvielen dan in 2007. Belangrijk is dat het personeel tevreden is, goed samenwerkt en zijn eigen verantwoordelijkheid neemt. De training van de leerlingen verloopt eveneens goed en naar ieders tevredenheid.

5.3 Effecten op de doelgroep

Alle medewerkers van Háparako hebben toegang tot gratis reparaties, alleen de materiaalkosten worden betaald. Alle medewerkers hebben een fiets voor zichzelf of een familielid (op krediet) gekocht.

Doordat eind 2007 alle medewerkers van Haparako minstens het minimumloon ontvangen is het welvaartsniveau van die families wederom gestegen. Iedere werknemer heeft recht op een voorschot van drie maandsalarissen en nu die salarissen hoger zijn,

kan er ook een groter bedrag opgenomen worden. Drie medewerkers hebben op die manier een brommer kunnen betalen en een heeft een huis gebouwd.

Eind 2008 zijn er, inclusief de leerlingen die immers ook een compensatie krijgen, 28 mensen in dienst van *Fondation Haparako*. In totaal is er een bedrag van €11.426,86 aan salarissen uitbetaald. De invloed van deze maandelijkse betalingen zijn goed te zien in Parako en omstreken. De markt van het dorp Parako is sinds de start van Háparako aanzienlijk uitgebreid. Er zijn nieuwe winkels bijgekomen, o.a. voor huishoudelijke goederen. Er is een permanente doekenverkoper bij wie ook schoolbenodigdheden te koop zijn. Het aantal restaurantjes en cafés is toegenomen. Voor de komst van Haparako was er bijvoorbeeld slechts één slager per week die een dier doodde. Tegenwoordig zijn er dagelijks twee tot drie slaggers die vlees te koop aanbieden.

Bij navraag zegt de lokale bevolking vooral de toename van het aantal fietsen en radio's opvallend te vinden. Verder is een toename van het aantal aanmeldingen voor de lagere school waar te nemen. De directeur van de lagere school heeft om die reden een aanvraag bij Haparako ingediend voor de bouw van een tweede lagere school, omdat er nu tegen de honderd leerlingen in de lagere klassen zitten. Deze aanvraag zal met zorg bekeken worden.

Er is IN 2007 een boorgat gemaakt voor de drinkwatervoorziening van het project. Er zal tevens een waterpunt gemaakt worden voor de bevolking nabij het projectterrein die daar water uit de kraan zullen kunnen halen.

5.4 Aanbevelingen voor 2009

- Het boorgat zal geëquipeerd moeten worden met een onderwaterpomp en een watertoren. Tevens zal het waterpunt voor de bevolking gemaakt moeten worden.
- De aanbeveling uit voorgaande jaren, aangaande de beheersing van de kredieten, blijft staan. Hoewel er nu geen nieuwe kredieten meer gegeven worden, blijft het innen van de oude moeilijk.
- Het nieuwe dossier voor de tenaamstelling van het projectterrein op *Fondation Haparako* ligt bij het kadaster. In 2009 zal deze procedure gefinaliseerd moeten worden.
- Het Vrouw- en kindcentrum zal in 2009 gebouwd worden. In het Vrouw- en kindcentrum zal een trainingscentrum voor vrouwen komen, evenals een crèche voor kleine kinderen die daar worden opgevangen en gevoed, maar ook voorbereid op de lagere school.
- De financiële situatie in Nederland en Burkina Faso zal verbeterd moeten worden.
- Konaté Venance zal zijn negatieve houding moeten laten varen. Sinds zijn degradatie van bedrijfsleider naar chauffeur doet hij feitelijk helemaal niets meer. Dat kan niet zo doorgaan.

Bijlagen:

- I Financieel overzicht Burkina Faso
- II Geïntegreerd financieel overzicht Nederland – Burkina Faso

Bijlage I. Financieel overzicht Burkina Faso

Financieel overzicht 2008

	debet		credit
gebouwen	43.629,33	eigen vermogen	76.864,17
machines	32.073,06	spaarkas	776,81
cash4cashu	686,81	tegoed Sigrun	8.920,81
BIB	21.438,44	project Misola	6,10
kas	1.786,59	tegoed Belèm	133,38
krediet	14.539,85	kasoverschot 2007	629,94
voorschotten	1.233,65		
kastekort 2005	208,26	winst	28.991,84
kastekort 2008	727,06		
	116.323,05		116.323,05

Resultaatrekening

omzet fietsen	2.463,03		
omzet apparaten	6.364,18		
omzet diversen	1.703,58		
omzet vrachtwagen	3.906,25		
omzet lassers	1.866,95		
omzet metaal	607,01		
omzet overhead	0,76		
omzet olieperserij	1.779,73		
omzet zeepmakerij	964,98		
omzet centrale magazijn	1.286,97		
verkoop Ford Transit	91,46		
verkoop DAF 1900-1	762,20		
verkoop DAF 1900-2	1.448,17		
rentebaten	255,72		
reserves CNSS	564,34		
reserves IUTS	515,90		
subsidies	41.638,28		
materiaal fietsen		503,13	
materiaal apparaten		352,76	
materiaal overhead		2.280,02	
materiaal vrachtwagen		1.794,36	
materiaal lassers		994,86	
materiaal metaal		959,07	
materiaal olieperserij		1.750,67	
materiaal zeepmakerij		2.209,57	
materiaal centrale magazijn		371,13	
salaris fietsen		714,99	
salaris apparaten		2.049,80	
salaris overhead		5.545,19	
salaris vrachtwagen		578,14	
salaris lassers		923,51	
salaris metaal		846,57	
salaris olieperserij		568,40	
salaris zeepmakerij		200,26	
transportkosten		1.991,99	
algemene kosten		615,69	
CNSS werknemers		420,20	

CNSS werkgever		1.287,05
CNSS werknemers		
2007	115,82	
CNSS werkgever 2007	341,87	
IUTS betaald	519,25	
ontslagpremies	3,35	
bankkosten	161,00	
generator	4.110,75	
importkosten	4.553,35	
teruggave olieperserij	15,24	
teruggegeven		
apparaten	259,15	
teruggegeven diversen	190,55	
	66.219,51	37.227,66
nettowinst	28.991,84	

Bijlage II. Geïntegreerd financieel overzicht Nederland – Burkina Faso
FINANCIEEL OVERZICHT 2008

	Debet	Credit	Saldo
10Gebouwen en terreinen	43.629,33		
30Cashewbomen	686,81		
Totaal onroerend goed			44.316,14
100Inventaris en inrichting	8.931,40		
105Machines	32.073,06		
110Afschrijving inventaris en inrichting		6.891,40	
115Afschrijving machines		7.753,06	
Totaal inventarissen			26.360,00
200Computers en printers	649,00		
210Afschrijving computers en printers		649,00	
Totaal computers			
300Auto's	15.052,00		
310Afschrijving auto's		11.377,00	
Totaal transportmiddelen			3.675,00
Totaal materiële activa			74.351,14
705Algemene reserves (winst 2004)	33.380,98		
Totaal algemene verplichtingen en voorzieningen			33.380,98
900Kredieten Burkina Faso	14.539,85		
905Aanbetalingen		776,81	
Totaal langlopende schulden			13.763,04
Totaal rubriek 0	148.942,43	27.447,27	121.495,16
1000Kas Burkina Faso	1.786,59		
1010ABN-AMRO	15.284,34		
Banque International de Burkina			
1030(BIB)	21.438,44		
1190Kruisposten		133,38	
Totaal liquide middelen			38.375,99
1400Debiteuren: Sigrun Spaans		161.240,35	
1405Debiteuren: Fester Medendorp			
Totaal debiteuren			-161.240,35
1670Vooruitbetaalde bedragen	208,26		
Totaal overige schulden			208,26
Totaal rubriek 1	38.509,37	161.373,73	-122.864,36
2010Netto lonen	1.233,65		
Totaal rubriek 2			1.233,65
3000Voorraad vervoersmiddelen	21.762,50		
Totaal rubriek 3			21.762,50
Totaal balans rekeningen	210.447,95	188.821,00	21.626,95

Winst en verliesrekening	Saldo	Verlies	Winst
4000Bruto lonen Nederland			
4010Salaris fietsen Burkina Faso		714,99	
4011Salaris apparaten Burkina Faso		2.049,80	
4012Salaris overhead Burkina Faso		5.545,19	
4013Salaris vrachtwagen Burkina Faso		578,14	
4014Salaris tractor Burkina Faso			
4015Salaris lassers Burkina Faso		923,51	
4016Salaris metaal Burkina Faso		846,57	
4017Salaris zeepmakerij Burkina Faso		200,26	
4018Salaris olieperserij Burkina Faso		568,40	
4019Salaris cash4cashu			
Totaal belaste uitkeringen	11.426,86		
4030Ingehouden sociale lasten			1.080,24
4040Af te dragen aan bedrijfsvereniging		2.684,19	
Totaal sociale lasten	1.603,95		
4090Overige personeelskosten		3,35	
Totaal overige personeelskosten	13.034,16		
4100Huur			
4110Onderhoud onroerend goed			
Totaal huisvestingskosten	0,00		
4200Reparatie en onderhoud inventaris		4.110,75	
4210Kleine aanschaffingen		232,84	
Totaal inventariskosten	4.343,59		
4300Reclame en advertenties			
4320Contributies en heffingen		83,50	
4330Abonnementen			
Totaal exploitatiekosten	83,50		
4400Belasting en verzekering auto		217,70	
4410Brandstof auto		2.451,65	
4420Onderhoud auto			
4430Overige autokosten		67,00	
Totaal autokosten	2.736,35		
4500Telefoonkosten		68,29	
4510Transport/verscheping		8.481,76	
4540Drukwerk en kantoorbenodigdheden		233,19	
4550Representatiekosten			
4560Reis- en verblijfkosten 90%		128,38	
4561Reis- en verblijfkosten 100%		265,70	
4565Fiscaal niet aftrekbare kosten			
4590Overige algemene kosten		1.598,23	
Totaal algemene kosten	10.775,55		

4600Rente leningen		7.615,86	
4610Bankrente/bankkosten			305,35
4630Rente en kosten belasting			
4650Bankkosten		206,24	
Totaal rente en bankkosten	7.516,75		
4700Afschrijving computerapparatuur		165,00	
4710Afschrijving inventaris en inrichting		1.175,00	
4720Afschrijving vervoermiddelen		1.160,00	
4730Afschrijving machines		3.211,69	
Totaal afschrijvingen	5.711,69		
Totaal rubriek 4	44.201,59	45.587,18	1.385,59
7000Inkoop materiaal fietsen		503,13	
7001Inkoop materiaal apparaten		352,76	
7002Inkoop overhead		2.280,02	
7003Inkoop materiaal vrachtwagen		1.794,36	
7004Inkoop materiaal tractor			
7005Inkoop materiaal lassers		994,86	
7006Inkoop materiaal metaal		959,07	
7007Inkoop materiaal zeepmakerij		2.209,57	
7008Inkoop materiaal olieperserij		1.750,67	
7009Inkoop materiaal cash4cashu			
7010Inkoop materiaal centr. magazijn		371,13	
Totaal inkopen	11.215,57		
8000Donaties			12.625,50
8001Subsidies			41.638,28
8002Omzet fietsen			2.463,03
8003Omzet apparaten			6.105,03
8004Omzet diversen			1.513,03
8005Omzet vrachtwagen			3.906,25
8006Omzet tractor			
8007Omzet lassers			1.866,95
8008Omzet metaal			607,01
8009Omzet overhead			0,76
8012Boekwinst vervoermiddelen			2.301,83
8013Verkoop machines			
8019Omzet olieperserij			1.764,49
8020Omzet zeepmakerij			964,98
8021Omzet magazijn			1.286,97
Totaal omzet	-77.044,11		
Bruto winst	-65.828,54	11.215,57	77.044,11
Netto winst	-21.626,95	56.802,75	78.429,70
Totaal generaal	210.447,95	188.821,00	56.802,75
Winst	21.626,95		21.626,95